

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 9.Pf.20.145/2023/8/II.

A felperes:

felperes

felperes címe

A felperes képviselője:

dr. Rola Jolán ügyvéd

cím1

Az alperesek:

Budapest Főváros Kormányhivatala IV. rendű

1052 Budapest, Váci utca 62-64.

V.r. alperes. V. rendű

V.r. alperes címe cím

Az alperesek képviselője:

dr. Szász Imola kamarai jogtanácsos a IV. rendű alperes képviselőjében

dr. Nagy Tünde ügyvéd az V. rendű alperes képviselőjében

cím2.

A per tárgya: kártérítés

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 37.P.24.984/2017/153.

A fellebbezést benyújtó fél: felperes, IV. rendű alperes, V. rendű alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti. Fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és a felperes keresetét teljes egészében elutasítja, egyben mentesíti az alpereseket a felperes elsőfokú perköltségének és a kereseti illetéknek a megfizetése alól.

A felperes illetékfizetési kötelezettségét 929.443 (kilencszázhuszonkilencezer-négyszáznegyvenhárom) forintra felemeli, és kötelezi, hogy ezt az összeget e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül fizesse meg az államnak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a IV. és V. rendű alpereseknek személyenként 665.000 (hatszázhatvanötezer) forint elsőfokú perköltséget.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a IV. és V. rendű alpereseknek személyenként 150.000 (százötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül fizessen meg az államnak 1.239.258 (egymillió-kétszázharminckilencezer-kétszázötvennyolc) forint fellebbezési illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes keresetében kérte kötelezni a IV. és V. rendű alperest kártérítés címén egyetemlegesen 15.490.724 forint, valamint ezen összeg után 2013. január 4. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamatok megfizetésére.

[2] Érvényesített jogaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 339. §, 349. §, 315. §-ai rendelkezéseit jelölte meg.

[3] Keresetét arra alapította, hogy a IV. rendű alperes által folytatott előzetes eredetvizsgálati eljárásban az V. rendű alperes közreműködőként eljárva nem megfelelően végezte el a felperes által megvásárolni kívánt traktor előzetes eredetvizsgálatát, nem észlelte a hamisított alvázszámot, azt, hogy a traktor lopott volt. Bár a felperes a traktoron kereskedelmi forgalomban a régi Ptk. 118. § (1) bekezdése alapján tulajdont szerzett, a felperestől a tulajdonát képező traktort lefoglalták, annak kiadását a hatóságtól hiába kérte, majd a lefoglalás megszüntetésekor azt nem neki adták ki, hanem egy biztosító képviselőjének. A lefoglalás ideje alatt nem tudta használni a traktort, így az alperesek magatartása eredményeként kár érte.

[4] Kárát a traktor elvesztése miatt a traktor lefoglaláskori, az általa felszerelt alkatrészekkel együtt megállapított forgalmi értékében, valamint az általa a lefoglalást követően traktor hiányában szükséges mezőgazdasági bér munkára kifizetett, számlákkal igazolt költségekben jelölte meg, mely összeget csökkentette a gázolaj költségével.

[5] A IV. rendű alperes kártérítési felelősségét arra alapította, hogy az eredetvizsgálat hatósági eljárás során végrehajtott cselekmény, ezért a IV. rendű alperes a közigazgatási jogkörben okozott károkért való felelősségre vonatkozó szabályok (rég. Ptk. 349.§) szerint felel azokért a károkért, amit azzal a felróható magatartásával okozott, hogy a hatósági igazolást kiadta. Az V. rendű alperes károkozó magatartásaként azt jelölte meg, hogy az V. rendű alperes által elvégzett eredetvizsgálat nem felelt meg a 301/2009. (XII. 22.) Korm. rendeletben (Kormányrendelet) foglalt előírásoknak. A kár és a károkozó magatartás közötti okozati összefüggés körében kiemelte, hogy a traktort nem vásárolta volna meg, a vételárát nem utalta volna át, ha az eredetvizsgálatot az előírásoknak megfelelően végezték volna el.

[6] A IV. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Elévülési kifogást terjesztett elő. Védekezése szerint a hatóság a jogellenesként sérelmezett bizonyítványt 2012. december 22-én állította ki, és mivel a kártérítés a károsodás bekövetkezésekor nyomban esedékes, ezért a vele szemben 2017. december 29-én előterjesztett kereset elévült. Arra is hivatkozott, hogy a jármű konkrét ellenőrzését a közreműködő végzi, a közreműködő

megállapításától a hatósági bizonyítvány kiadása során nem térhet el, felróhatóság ezért nem terheli, kártérítésre nem kötelezhető. Érvélese szerint a felperesnek kára sem merült fel mindaddig, amíg nem bizonyította, hogy kárigényét a szerződéses partnerével szemben eredménnyel nem tudta érvényesíteni. Az okozati összefüggés fennállását is vitatta, mert a szerződéses okiratok alapján a felperes tulajdonában állt már a gépjármű az eredetiségvizsgálatot megelőzően.

[7] Az V. rendű alperes ellenkérelmében szintén a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy az eredetiségvizsgálatra 2012. december 17-én került sor, így a vele szemben 2019. április 30-án érkezett keresetlevélben előterjesztett követelés elévült. Álláspontja szerint a felperest nem akadályozta semmi annak megállapításában, hogy kivel szemben kell a kárigényét érvényesítenie és abban sem, hogy az adatszolgáltatási kérelmét korábban előterjessze. Vitatta az okozati összefüggést az eredetiségvizsgálat és az állított kár között, a felperes a forgalmi engedélytől tette függővé a vételár elutalását, a forgalmi engedély kiadásának pedig nem volt feltétele az eredetiségvizsgálat elvégzése. Ennek alátámasztására a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 42. § (2), (3), 42. § (4) bekezdéseit jelölte meg. Érvélese szerint mivel csak közreműködőként vett részt a hatósági eljárásban, az esetleges hibákért nem ő, hanem a hatóság tartozhat felelősséggel. A vizsgálatot a jogszabályoknak megfelelően végezte el.

[8] Az elsőfokú bíróság 165. sorszámú végzésével kijavított ítéletében kötelezte a IV. és V. rendű alperest, hogy fizessenek meg egyetemlegesen a felperesnek 12.385.724 forintot és ezen összeg után 2016. április 22-től számított a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 185.589 forint, az V. rendű alperest, hogy 743.554 forint le nem rótt eljárási illetéket fizessen meg az állam javára. Kötelezte a IV. és V. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 492.277 forint perköltséget.

[9] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a per tárgyát képező traktort országban ellopták, a traktor eltulajdonításáig a tulajdonosa egy külföldi cég volt. A traktort a felperes megtekintette, majd miután megfelelőnek találta, jelezte vásárlási szándékát azzal, hogy a teljes vételárat akkor fizeti meg, ha a jármű okmányait megkapja. A traktor vételárát 10.0000.000 forintban állapították meg. A felperes az ügyintézés megkezdéséhez 2012. december 11-én átutalt 1.000.000 forintot a megadott kft. (Kft.) bankszámlaszámlájára. A jármű okmányainak megszerzése érdekében a jármű alvázszámát a traktor forgalomban helyezéséhez szükséges műszaki vizsgálat előtt meghamisították, hamis okiratot csatoltak a traktor megvásárlásának időpontjáról. 2012. december 17-én az V. rendű alperes mint közlekedési hatóság közreműködő szervezete elvégezte a gépjármű eredetvizsgálatát. A megállapított tényállás szerint a vizsgálat során a vizsgáló nem az adott helyzetben elvárható módon járt el, mivel annak ellenére nem ismerte fel a hamis alvázszámot, hogy a vizsgálatára irányadó Kormányrendeletben foglaltaknak megfelelő eljárás esetén az felismerhető lett volna. A IV. rendű alperes jogelődje az V. rendű alperes által rögzített adatok alapján 2017. december 17-én hatósági bizonyítványt állított ki, amelyben a jármű egyedi azonosító adatainak, műszaki adatainak, járműokmányoknak a valódiságát megállapította. Ezt követően a lopott traktort rendszám1 forgalmi rendszámmal, hamisított alvázszámmal forgalomba

helyezték. A felperes miután telefonon értesítést kapott arról, hogy a gépjármű vizsgáztatása megtörtént, a forgalmi engedély, az okiratok rendelkezésre állnak, 2012. december 18-án további 9.000.000 forintot utalt át a részére megadott bankszámlára a Kft. jogosult részére. A traktort 2012. december utolsó napjaiban szállítottak a felperes lakóhelyére. 2013. január 4-én személy4, a Kft. képviselőjeként aláírt és átadott a felperesnek egy 2012. december 16-ára dátumozott tulajdonátruházási szerződést, miszerint a Kft. a felperesnek eladja az L06830K525865 alvázszámú John Deer traktort, ugyanakkor átadta a traktor felperes nevére szóló forgalmi engedélyét, valamint a vételár megfizetését igazoló Kft. által kiállított számlákat is. A lopott traktort 2014. február 13-án a felperes ingatlanán lefoglalták. A felperes tulajdonjogára hivatkozva kérte a traktor részére történő kiadását, azonban a Kunszentmiklósi Járási Ügyészség a járművet, mivel azt a külföldi sértett nem kérte, egy külföldi biztosító képviselőjének adta ki, a felperes által felszerelt egységeket pedig a felperesnek. A felperesnek a határozat ellen előterjesztett felülbírálati indítványát a Kecskeméti Járásbíróság 2016. április 22-én kelt határozatával elutasította. A traktor 2014. februári lefoglalását követően 2015 végéig a felperes a földje megmunkálásához ellenérték fejében más által végzett traktoros tevékenységet vett igénybe.

[10] Az elsőfokú bíróság az elévülési kifogásoknak nem adott helyt. Kifejtette, hogy a felperes mezőgazdasági járművek kereskedelmére jogosult jogi személytől, a Kft.-től jóhiszeműen, annak törvényes képviselője útján vásárolta meg a traktort, ezért azon a régi Ptk. 118. § (1) bekezdése alapján tulajdonjogot szerzett, függetlenül attól, hogy a Kft. nem volt tulajdonos. Ebből arra következtetett, hogy a felperes kára akkor következett be, amikor teljesen bizonyossá vált, hogy a traktort nem neki adják ki, a felülvizsgálati indítványát elutasították (2016. április 22.). Ettől az időponttól számítottan az ötéves elévülési idő pedig egyik alperes tekintetében sem telt el.

[11] Az elsőfokú bíróság szakértő3 szakvéleményét aggálytalannak értékelte, és megállapította, hogy az alvázszám megfelelő karakterisztika vizsgálata és a gondos festékréteg vizsgálat során a Kormányrendelet 4. számú melléklet 1. táblázat 2.1. pontja alapján fel kellett volna ismernie az V. rendű alperesnek, hogy az alvázszám hamisított, ezért az V. rendű alperes nem járt el kellő gondossággal az eredetvizsgálat során, jogellenes magatartást tanúsított.

[12] A kár és az alperesek magatartása közötti okozati összefüggés vizsgálata során annak tulajdonított jelentőséget, hogy a felperes akkor utalt, amikor már a traktor le volt vizsgáztatva és a papírok megvoltak, azaz sor került az eredetiségvizsgálatra, a felperes ebből következően az eredetvizsgálatról függően vásárolta meg a traktort. Okfejtése szerint a felperest a kár azzal érte, hogy az V. rendű alperes jogellenes magatartásának következményeként nem derült ki, hogy a traktor alvázszáma hamis, a hamisított alvázszámú traktort felperestől lefoglalták és azt nem neki adták ki. A közúti közlekedésről szóló 1999. évi LXXXIV. törvény (Kknyt.) 4. § (1) bekezdés e) és f) pontjából és a Kormányrendelet 2. § (1)-(2) bekezdéseiből és 3. § (2) bekezdéséből az alperesek egymásra épülő feladataira és arra következtetett, hogy a IV. és V. rendű alperesek felelőssége az okozott kárért egyetemleges a régi Ptk. 344. §-a alapján.

[13] A felelősség jogalapját vizsgálva megállapította, hogy a felperes nem került közigazgatási hatósági jogviszonyba a IV. rendű alperessel, ezért a régi Ptk. 349. § (1)

bekezdése szerinti közigazgatási jogkörben okozott kár szabályainak alkalmazása helyett az alperesek felelősségét egységesen a régi Ptk. 339. §-a alapján állapította meg.

[14] Álláspontja szerint mivel az V. rendű alperes nem a Kormányrendeletben foglaltaknak megfelelően végezte a munkáját, az alperesek a felelősség alól nem tudták kimenteni magukat annak bizonyításával, hogy úgy jártak el, ahogy az adott helyzetben elvárható. Az alperesek magatartásával okozati összefüggésben álló kárként elfogadta a beszerzett szakértői vélemény alapján a traktor lefoglaláskori értékét áfa nélkül, összesen 11.500.000 forintban. Megállapította továbbá, hogy a felperes káraként merült fel az a költsége is, amit számlákkal igazoltan a traktoros bér munkákra fordított 885.724 forint összegben. Érvelése szerint ez a költség okozati összefüggésben állt azzal, hogy az okmányok eredetiségében bízva vásárló felperestől a lopott traktort lefoglalták, és emiatt földjének megmunkálásához bér munkát kellett igénybe vennie.

[15] A traktor értékeként 11.500.000 forint, a bér munkaköltségként 885.724 forint és annak kamatai megfizetésére kötelezte egyetemlegesen az alpereseket, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A kamatfizetés kezdő időpontját a régi Ptk. 360. § (1) bekezdésére hivatkozva a kár bekövetkezésének időpontjában (2013. január 4.) határozta meg.

[16] A perköltség viseléséről a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (régi Pp.) 77. § 81. § (1) bekezdése alapján határozott, a felperes pernyertességét 80%-ban állapította meg.

[17] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes is fellebbezést terjesztett elő az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatása és az alperesek marasztalási összegének 15.490.724 forintra felemelése, továbbá a kamatfizetés kezdő időpontjának 2014. február 13. napjában való megállapítása érdekében.

[18] Kifejtette, hogy a traktort 2012 decemberében bruttó értéken vásárolta meg 10.000.000 forintért, a traktort áfával növelt összegben vásárolta meg, ennek megfelelően a marasztalás összegét a szakértői véleményben megállapított nettó érték áfájával, 3.105.000 forinttal kérte felemelni. Megítélése szerint a károkozás ténye számára akkor vált egyértelművé, amikor a traktor kiadását a Kecskeméti Járásbíróság 2016. április 22-én végzésével végleg elutasította, a károsodása azonban a traktor lefoglalásakor 2014. február 13-án már bekövetkezett, azzal tovább mezőgazdasági munkákat végezni nem tudtak, ezért a kamat a kár időpontjától, azaz 2014. február 13-ától jár.

[19] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a IV. rendű alperes is fellebbezést terjesztett elő az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása és a felperes keresetének elutasítása, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében, kérte harmadlagosan az elsőfokú perköltség mérséklését 328.185 forintra.

[20] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megalapozatlanul hagyta figyelmen kívül, hogy a felperes a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket nem vette igénybe, mivel nem érvényesített igényt az eladóval, annak képviselőjével szemben. Az elsőfokú bíróság jogértelmezésével szemben az eladó szerződéses felelőssége megelőzi a IV. és V. rendű alperesek deliktualis felelősségét. Kiemelte, hogy a IV. rendű alperes az eredetiségvizsgálat során felróható magatartást nem tanúsított, mivel a jogszabályoknak megfelelően a közreműködő által tett szakértői megállapításokkal egyezően állította ki a hatósági bizonyítványt. Megalapozatlannak tartotta azt az okfejtést, ami alapján az elsőfokú bíróság mellőzte a régi Ptk. 349. § (1) bekezdésében foglalt szabály alkalmazását. Hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság téves következtetésre jutott a kár bekövetkezését és az elévülés kezdőidőpontját illetően, ezért téves az elévülési kifogás elutasítása is.

[21] Az ítélet ellen az V. rendű alperes is fellebbezést terjesztett elő az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása és vele szembeni kereset teljes elutasítása érdekében. Kérte továbbá az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és saját hatáskörben új, a keresetet elutasító ítélet meghozatalát, továbbá kérte annak megállapítását, hogy a felperes fellebbezése és kiegészített fellebbezése hatálytalan, és ezért kérte a fellebbezés elutasítását.

[22] Eljárási szabálysértésként, hatályon kívül helyezési és hatálytalansági okként arra hivatkozott, hogy a felperes beadványait jogsértő módon cégkapu helyett ügyfélkapujáról terjesztette elő, amiből következően a felperes 2019. január 1-jét követően társaságukkal szemben benyújtott kereseti kérelme és valamennyi beadványa, beleértve a jelen eljárásban előterjesztett fellebbezést is, hatálytalan (az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (E-ügyintézési tv.), az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet (E Korm. rendelet) 2019. január 1-jétől alkalmazandó rendelkezései, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 618. § (1) bekezdése és a BH2022.11.298 alapján.

[23] Fellebbezését arra alapította egyrészt, hogy az elsőfokú bíróság tévesen ítélte meg a követelés elévülésének kérdését. Hivatkozott arra, hogy a felperes kára nem a gépjármű vételára, hanem a gépjármű lefoglalásából eredő kár. Okfejtése szerint ezért a kárigény elévülésének kezdő időpontja is a lefoglalás időpontjához kell, hogy igazodjon, ettől az időponttól számítva a felperes követelése az V. rendű alperessel szemben elévült. Álláspontja szerint megalapozatlanul állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a vizsgálónak szabad szemmel is fel kellett volna ismernie az alvázzsám hamisítását, hangsúlyozta, hogy az eredetiségvizsgálatot végző vizsgáló és az igazságügyi szakértő vizsgálati módszere, jártassága jelentős különbséget mutat. Jogszabálysértőnek tartotta azt a jogértelmezést, mely szerint az alperesek felelőssége egyetemleges, kúriai döntésre (Kúria Pfv.III.20.440/2014/4.) hivatkozva azzal érvelt, hogy a közreműködő tevékenysége önállóan nem bírálható el, mert az a hatósági tevékenység része, esetleges mulasztásáért a IV. rendű alperes felel. Ellentmondásos az elsőfokú ítélet az elévülés, a kár bekövetkezésének időpontja és a kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontja tekintetében is.

[24] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte a fellebbezésével nem érintett részben.

[25] A IV., V. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmükben a fellebbezésüknek megfelelő döntést kérték.

[26] Az alperesek fellebbezése alapos, a felperes fellebbezése nem alapos.

[27] A Fővárosi Ítéltábla előre bocsátja, hogy a jelen pert a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rég. Pp.) szabályai szerint kellett lefolytatni. A felperes fellebbezése elbírálásának nem volt eljárásjogi akadály. Az V. rendű alperesnek a felperes beadványai (keresetkiterjesztése, fellebbezése) hatálytalanságával kapcsolatos érvei, eseti döntésre hivatkozásai nem foghattak helyt, ugyanis a Pp. jogkövetkezményeit a rég. Pp. hatálya alá tartozó eljárásban nem lehetett alkalmazni. A rég. Pp. 394/I. § (1) bekezdés a), b) pontjai értelmében akkor lehetett a keresetlevelet visszautasítani, illetve a beadványban foglalt nyilatkozatot hatálytalannak tekinteni, ha az elektronikus úton kapcsolatot tartó fél a beadványát nem elektronikus úton terjesztette elő, nem pedig akkor, ha az nem felelt meg az E-ügyintézési tv-nek, illetve az E Korm. rendeletnek. Ugyanezen okból az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének sem volt helye a rég. Pp. 252. § (2) bekezdése alapján a felperes perceseleményeinek hatálytalanságára hivatkozással.

[28] Az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályait nem sértette meg, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére egyéb okból sem volt indok [rég. Pp. 252. § (2) bekezdés].

[29] A felperesnek a 2013. január 4-től 2014. február 12-ig tartó időszakra érvényesített kamatigényét elutasító ítéleti rendelkezés fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rég. Pp.) 228. § (4) bekezdése alapján. A Fővárosi Ítéltábla ezt meghaladóan bírálta felül az elsőfokú ítélet további rendelkezéseit a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek korlátai között. E keretek között a másodfokú bíróság olyan kérdésekben is határozhatott, amelyekben az elsőfokú bíróság nem tárgyalta, illetve nem határozott (rég. Pp. 253. § (3) bekezdés).

[30] Az elsőfokú bíróság eljárásában ugyan nem tárta fel teljeskörűen a tényállást, az ítéletében megállapított tényállás és a felperes által előadott tények, érvényesített jog alapján azonban a jogvita elbíráható volt. A tényállás módosítására, kiegészítésére a másodfokú eljárásban nem volt indok. A felperes és a IV. rendű alperes fellebbezései a megállapított tényállást nem érintették, csak az azokból levont jogkövetkeztetéseket. Az V. rendű alperes fellebbezésében alaptalanul támadta a tanúvallomások és a szakértői vélemény mérlegelését [rég. Pp. 206. § (1) bekezdés], az elsőfokú bíróság eredetvizsgálat hiányosságait érintő, indokolásban szereplő ténymegállapításait (alvázsám karakterisztika, festékrétegvizsgálat) a hivatkozott bizonyítékok és az okirati bizonyítékok is alátámasztották.

[31] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást irányadónak tekintette, az elsőfokú bíróság által levont következtetésekkel és az elsőfokú bíróság döntésével azonban nem értett egyet a következőkre figyelemmel.

[32] A felperes keresetében érvényesített jogát megalapozó jogszabályként a régi Ptk. 315. §-át, a régi Ptk. 339. § (1) bekezdését és a régi Ptk. 349. §-át jelölte meg.

[33] A felperes és a IV. rendű alperes között nem vitásan nem jött létre a Ptk. hatálya alá tartozó polgári jogi szerződéses jogviszony. Szolgáltatás, polgári jogi szerződésszegés hiányában a régi Ptk. 315. §-ának a teljesítési segéd szerződésszegő magatartásáért való felelősségi szabálya sem alkalmazható (Kúria Pfv.21.446/2018/6. 55. bekezdés).

[34] A régi Ptk. 349. § és a régi Ptk. 339. § alapján az alperesek közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelőssége volt vizsgálható.

[35] A Kknyt. 2. § 10. pontja értelmében a jármű előzetes eredetvizsgálat olyan hatósági eljárás, amelynek célja a járművek azonosító adatainak és a járműokmányok valódiságának a megállapítása, míg a 4. § (1) bekezdés e) pontja alapján a IV. rendű alperes jogelődje végezte az előzetes eredetvizsgálatot. A Korm. rendelet 1. § b), e) pontjai értelmében az V. rendű alperes a Kknyt.) 9/B. § (1) bekezdés a)–f) pontjaiban meghatározott adatok igazolása tekintetében a hatóság eljárásában a tényállás tisztázásában közreműködő tanúsító szervezet, amely vizsgálóállomásként közigazgatási szerződéses jogviszonyban van az engedélyező hatósággal.

[36] A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 38/C. §-a értelmében a közreműködő és tanúsító szervezet által a jogszabályban meghatározottak szerint kibocsátott tanúsítványt a hatóság köteles elfogadni a tények igazolására, a tanúsított tények tekintetében a hatóság további eljárási cselekményt nem végez. A törvényjavaslat indokolása értelmében a Ket. 38/C. §-ának indoka a hatósági munka kiszervezése, a piaci szereplő által végzett minőségtanúsítás, a jogszabály a tanúsító szervezetek eljárásba bekapcsolódásának alapjait teremti meg. A Korm. rendelet 2. § (2) bekezdése alapján a járművek előzetes eredetiségvizsgálatának elvégzését és eredményét a Hivatal által kiadott hatósági bizonyítvány igazolja. A Korm. rendelet 2. § (2), (3) bekezdése alapján az eredetvizsgálat eredménye hatósági bizonyítvány, amelyet az ügyfél a jogszabályban meghatározott módokon vehet át. Előző rendelkezések alapján a IV. rendű alperes által elvégzett tények megállapítására irányuló hatósági eljárás és a hatósági bizonyítvány kiállítása a Ket. 12. § (2) bekezdése alapján közigazgatási hatósági ügy.

[37] A hatósági ügy a közigazgatási szerv és az ügyfél között közigazgatási jogviszonyt hoz létre, amelyben a közigazgatási jogból származó kötelezettségek megsértése kárkötelmet fakasztó jogi tény, a közigazgatási szerv és az ügyfél között polgári jogi, kártérítési felelősségi jogviszonyt hoz létre. A hatósági ügyben a közigazgatási szerv közhatalmat gyakorol, az előzetes eredetvizsgálat és a hatósági bizonyítvány kiállítása is a közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező-intézkedő tevékenységének, hatósági jogalkalmazásnak minősül. Az ilyen tevékenységgel okozott kár megtérítése iránti igény a közigazgatási szervvel szemben a régi Ptk. 339. és a 349. § alapján a közigazgatási jogkörben okozott kár szabályai szerint érvényesíthető (PK. 42. számú állásfoglalás).

[38] Nem volt vitatott, hogy a felperes nem kért a IV. rendű alperestől előzetes eredetvizsgálatot, hanem tudtán kívül, az aláírása meghamisításával nyújtották be a kérelmet. A felperes nem volt az eredetiségvizsgálati hatósági eljárásban ügyfél, nem került közigazgatási jogviszonyba a IV., V. rendű alperesekkel. Mivel a felperes nem kért eredetvizsgálatot, sem hatósági bizonyítványt, nem hivatkozhatott arra ügyfélként, hogy az alperesek a vele szemben fennálló közigazgatási jogi kötelezettségeiket megszegték. Az ügyféli minőség, közigazgatási hatósági jogviszony hiányából az következett, hogy a felperes közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség szabályai szerint nem érvényesíthetett az alperesekkel szemben kártérítési igényt (BH2018. 15. 32. pont). A felperes fellebbezésében nem vitatta az elsőfokú bíróságnak az érvényesített jogot (rég Ptk. 349. §) érintő döntését, amelynek tartalma szerint a bíróság a jogvédelmi igényt közigazgatási jogkörben okozott kártérítés jogalapján megtagadta. A Fővárosi Ítéltábla ezért eljárásjogi okból, a fellebbezés korlátaira tekintettel (rég Pp. 253. § (3) bekezdés) nem vizsgálhatta azt, hogy az így már elbírált jogalapon (közigazgatási jogkörben okozott kár) alapos lehetne-e a felperes igénye. A régi Ptk. 349. § alapján ezért eljárási jogi okból és anyagi jogi okból sem volt teljesíthető a felperes keresete.

[39] A régi Ptk. 339. § (1) bekezdésre alapított igényérvényesítésről a Fővárosi Ítéltábla álláspontja a következő.

[40] A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező-intézkedő tevékenység miatt közigazgatási szervvel szemben csak a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség alapján és a régi Ptk. 349. § szabályainak alkalmazásával érvényesíthető igény. Kizárólag a szerződésen kívüli károkozás általános szabályai (rég Ptk. 339. §) alapján a régi Ptk. 349. § hatálya alá eső károkozás nem vizsgálható a közigazgatási szervvel szemben. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság indoklására tekintettel megjegyzi, hogy a közigazgatási jogkörben okozott kárfelelősségre alapított igényérvényesítés nemcsak a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslat igénybevételének feltételében különbözik a szerződésen kívüli károkozásért való felelősségre alapított igényérvényesítéstől. Az érvényesített jog a felróhatóság vizsgálatának szempontrendszerét (közhatalmat gyakorló jogalkalmazótól elvárható magatartás, jogalkalmazási tévedés vizsgálata) is meghatározza. E kérdések vizsgálata nem kerülhető meg azzal, hogy a felperes a szerződésen kívüli károkozás általános szabályai alapján kéri elbírálni a közhatalom gyakorlása során okozott kár megtérítése iránti igényét. A IV. rendű alperes fellebbezési érvelésével szemben azonban a szerződéses eladóval, vagy a bűncselekmények

elkövetőivel szemben az igényérvényesítés nem minősül a régi Ptk. 349. § (1) bekezdése alapján a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslatnak.

[41] A felperes kártérítési keresete részben a megjelölt kár bizonyítottsága, illetve az okozati összefüggés hiányában sem lehetett alapos [rég Ptk. 339. § (1) bekezdés].

[42] Az alperesek fellebbezésükben arra hivatkoztak, hogy a felperes követelése elévült, az elsőfokú bíróság a kár bekövetkezését és az elévülés kezdőidőpontját is tévesen állapította meg. A Fővárosi Ítéltábla az alpereseknek ebben a kérdésben kifejtett fellebbezési álláspontjával részben értett egyet.

[43] A felperes az alperesekkel szemben kártérítési igényt érvényesített. A régi Ptk. 360. § (1) bekezdése alapján a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. E jogszabályhely, valamint a régi Ptk. 324. § (1) bekezdése szerint az ötéves elévülési idő kezdőidőpontját ezért nem a károkozó magatartás kifejtésének időpontja, hanem a felperes károsodásának időpontja határozza meg. A felperes érvelésével szemben a felperes vagyonában bekövetkezett csökkenés mint kár és a kártérítési követelés esedékessége, ezáltal az elévülés és az esetleges kamatfizetés kezdőidőpontja nem válik el egymástól. A károsodás időpontja továbbá ténykérdés, és nem a felek jogi érvelésétől függ (Legfelsőbb Bíróság Büntető és Polgári Kollégiumának 1. számú közös állásfoglalása).

[44] A régi Ptk. 339. § (1) bekezdése, a régi Ptk. 360. § (1) bekezdése alapján a felperesnek kellett bizonyítania a károsodásának és azoknak a kárainak (rég Ptk. 355. § (4) bekezdés) a bekövetkezése időpontját, amelyek megtérítését a keresetében igényelte. A felperes két kártételt jelölt meg: a traktor lefoglaláskori forgalmi értékét, valamint annak a mezőgazdasági bérmunkának a számlákkal igazolt költségét, amely a traktor 2014. februári lefoglalását követően merült fel azzal, hogy – a lefoglalt traktor hiányában – mással kellett elvégeztetnie a traktoros mezőgazdasági munkákat.

[45] A traktor forgalmi értéke a régi Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján akkor téríthető meg kárként, ha a traktorral az alperesek károkozó magatartása folytán a felperes vagyona csökkent. A Fővárosi Ítéltábla ebben a tekintetben annak tulajdonított jelentőséget, hogy a felperes keresetében előadott tények és jogállítás szerint a traktoron kereskedelmi forgalomban jóhiszemű vevőként a régi Ptk. 118. § (1) bekezdése alapján – függetlenül attól, hogy nem tulajdonostól vásárolt – tulajdont szerzett. Az elsőfokú bíróság ítéletében a tulajdonszerzést megállapította, a fellebbezések ezt az ítéleti megállapítást nem támadták, a Fővárosi Ítéltábla a fellebbezés korlátaira (rég Pp. 253. § (3) bekezdés) tekintettel pedig nem bírálta felül az elsőfokú bíróság felperes tulajdonszerzésére levont következtetését. Ha azonban a felperes tulajdonos volt a traktor lefoglalásának időpontjában, közömbös volt az előzetes eredetvizsgálat eredménye. A traktor a felperes tulajdonába és vagyonába került, függetlenül a jármű eredetétől és az eredetvizsgálat eredményétől. Ebben az esetben a traktor 2014. februári lefoglalásakor a felperesnek mint tulajdonosnak a vagyona nem csökkent, így a

forgalmi értékben megnyilvánuló Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti kára sem keletkeztetett. A hatóság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) alapján fogantatosított lefoglalással a lefoglalt dolog tulajdonosának tulajdonjogát ugyanis nem vonja el, csak a dolgon fennálló tulajdonjogi részjogosítványokat (birtoklás, használat, rendelkezési jog stb.) korlátozza.

[46] Amikor pedig az ügyészség a lefoglalás megszüntetéséről és a lefoglalt dolog kiadásáról határozott, a Be. 155. § (2) bekezdése alapján annak kellett kiadnia a dolgot, aki a bűncselekmény elkövetésekor volt a tulajdonosa és ezt kétséget kizáróan igazolni tudta (azaz az orgazdaság és más bűncselekmények miatt folyó eljárásban született nyomozó hatósági határozatok, peradatok alapján a lopott traktor korábbi, külföldi tulajdonosa biztosítójának, annak vizsgálata nélkül, hogy a felperes esetlegesen időközben azon jóhiszemű vevőként, kereskedelmi forgalomban tulajdont szerzett). A büntetőeljárásban eljáró hatóságok nem jogosultak dönteni arról, hogy kinek alapos a lefoglalás megszüntetésének időpontjában a dolog tulajdonjoga iránti igénye, a dolog kiadásáról szóló hatósági döntésnek a régi Pp. 229. § (1) bekezdése alapján nincs a polgári jogviszonyokra kiható anyagi jogerőhatása. A lefoglalt dolog kiadásával szemben előterjesztett büntető eljárási jogorvoslatoknak a felperes vagyonszökkenésben megjelölt kára szempontjából ezért nem volt jelentősége. A bűncselekmény tárgyát képező dolog tulajdonjogával kapcsolatos jogvita vagyoni viszonyokkal kapcsolatos jogvita, amelynek elbírálására a régi Pp. 1. § (1) bekezdése alapján polgári bíróságnak van hatásköre. A vagyonban bekövetkezhet forgalmi értékkel egyező kár, ha pl. a dolog megsemmisül, értékét veszti, elvesz. Ha azonban a dolog tulajdonosa a dolog birtokából kikerült, és tudja, hogy a dolog kinél van, továbbá a dolog visszaadása iránti igénye érvényesítésére [rég Ptk. 115. § (3) bekezdése] van lehetősége, nem hivatkozhat arra alappal, hogy a vagyona a birtokából kikerült dolog forgalmi értékével csökkent, és a lefoglalt dolog kiadásának időpontjában a forgalmi értéknek megfelelő összegű károsodást szenvedte el. A felperes a lefoglalást megszüntető határozatból tudomást szerezhette arról, hogy a hatóság a dolgot kinek adta ki, nem adott elő olyan körülményeket, ami alapján bizonyítottan lehetett volna tekinteni, hogy a traktort tulajdonosként a külföldi biztosító megbízottjától nem tudta volna polgári bíróság előtt visszakövetelni.

[47] Az előzők alapján az alperesek alappal hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság a keresetben megjelölt kár alapján a károsodás időpontját megalapozatlanul határozta meg a büntetőeljárási jogorvoslatok kimerítésének időpontjában (2016. április 22.). Nem következett be azonban a felperesnek a traktor lefoglaláskori forgalmi értékében meghatározott kára korábban, a hatósági bizonyítvány kiállításakor (2012. december 17.), vagy a lefoglalás időpontjában (2014. február 13.) sem. Nem foghatott helyt ezért az alpereseknek a régi Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti ötéves elévülési idő elteltére alapított anyagi jogi kifogásuk.

[48] A felperes azonban arra tekintettel, hogy keresetét arra alapozta, hogy jóhiszeműen a traktoron tulajdont szerzett, az előzőekben kifejtettek szerint nem bizonyította, hogy a dolog tulajdonjogát a büntetőeljárás során, vagy azt követően elveszítette, és ezáltal a vagyonában a traktor forgalmi értékének megfelelő csökkenés [rég Ptk. 355. § (4)], kár következett be.

[49] A felperes által érvényesített másik kártétel, a mezőgazdasági bér munka költség a régi Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján a lefoglalt traktor birtoklásának hiányából eredő, további károsodás kiküszöböléséhez szükséges költségnek minősül. A felperes ebben a tekintetben bizonyította a kár bekövetkezését és annak időpontját is. A csatolt számlák közül a legkorábbi számla kelte 2015. március 4, teljesítésének időpontja 2015. május 2. volt. A mezőgazdasági bér munka költsége, mint lefoglalással okozott kár megtérítése iránti felperesi igény a régi Ptk. 360. § (1) bekezdése alapján válhatott esedékessé. Ez alapján a IV. rendű alperessel szemben (2017. december 29.) és az V. rendű alperessel szemben (2019. április 30.) sem telt el az ötéves elévülési idő, így az alperesek elévülési kifogása e kártétel tekintetében sem volt alapos.

[50] A mezőgazdasági bér munka költsége, a traktor forgalmi értéke mint kártételek és az alperesek károkozó magatartása között azonban már a keresetben előadott tények alapján hiányzott az okozati összefüggés. Ha pedig a sérelmezett jogellenes magatartás és a kár között nincs okozati összefüggés, kártérítésnek nincs helye (Kúria Pfv.III.20.820/2020/3.).

[51] A felperes keresetében azt adta elő, és az elsőfokú bíróság is az ítéletében arra alapította az okozati összefüggés fennállását a megjelölt károk és az alperesi magatartások között, hogy a felperes a vételárból 9.000.000 forintot arra tekintettel utalt át a Kft.-nek, hogy értesült az előzetes eredetvizsgálat eredményét követően készült okiratok kiállításáról, a kedvező hatósági bizonyítvány és az arról szóló értesítés hiányában nem utalt volna. Ebből azonban az következett az okozati összefüggésre nézve, hogy ha a hatósági eljárás során a vizsgálatot az V. rendű alperes a jogszabályoknak megfelelően végezte volna el, és észlelte volna az alvázszám meghamisítását, nem állította volna ki a IV. rendű alperes a valótlan tartalmú hatósági bizonyítványt. A forgalmi engedélyt sem tudták volna ebből következően megszerezni az elkövetők, és a felperes nem fizette volna ki a fennmaradó vételárat, így nem vásárolta volna meg a traktort. Ez a levezetés azonban nem a forgalmi érték, vagy a bér munkaköltség és az eredetvizsgálat, hanem a lopott járműért az eredetvizsgálatot követően kifizetett vételárelőleg (2012. december 18-án 9.000.000 forint) mint vagyonszőkenésben megnyilvánuló kár (rég Ptk. 355. § (4) bekezdés) és az eredetvizsgálat között teremthet okozati összefüggést (BH2018. 15.). A forgalmi érték, illetve a bér munkaköltség és az eredetvizsgálat között azonban nem hozható létre okozati összefüggés arra hivatkozással, hogy nem fizette volna ki a vételárat a felperes, ha nincsenek meg az okiratok. Ennek ugyanis az a következménye, hogy a felperes a lopott traktor birtokába sem került volna, azon tulajdont sem szerez, továbbá így károkozó magatartás hiányában is mezőgazdasági bér munkát kellett volna igénybe vennie, ha nem vásárolt másik traktort. Nem lehet okozati összefüggés az olyan típusú költség és károkozó magatartás (mulasztás) között, amely akkor is szükségszerűen felmerül, ha az alperesek nem mulasztanak. A traktor értékével pedig károkozó magatartás hiányában sem gyarapodott volna a vagyona.

[52] Mindezekre tekintettel a felperes kártérítési keresete – a megjelölt jogalap (rég Ptk. 339. §), kár, illetve okozati összefüggés fentebb kifejtett hiánya miatt – nem volt alapos, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rég Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a felperes keresetét teljes egészében elutasította.

[53] A IV. és V. rendű alperesek fellebbezése eredményre vezetett, az alperesek teljes egészében pernyertesek az elsőfokú eljárásban. A Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletének perköltség és illeték fizetésre kötelező rendelkezéseit is megváltoztatta a régi Pp. 253. § (2) bekezdése és a régi Pp. 78. § (1) alapján, és mentesítette az alpereseket a perköltség, valamint az illeték fizetése alól, egyben kötelezte a felperest a régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a IV. és V. rendű alperesek perköltségeinek és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletben le nem rótt eljárási illetéknek a megfizetésére. A Fővárosi Ítéltábla az alperesek elsőfokú eljárásban felmerült perköltségét személyenként a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontjának megfelelően áfa nélkül határozta meg.

[54] Az alperesek a fellebbezési eljárásban is teljes egészében pernyertesek lettek, ezért a Fővárosi Ítéltábla a felperest marasztalta a IV. és V. rendű alperesek másodfokú eljárásban felmerült perköltségében is. Az alperesek másodfokú perköltsége a jogi képviselők munkadíja volt, amelyet a Fővárosi Ítéltábla mérlegeléssel, figyelemmel 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdésére, a beadványok terjedelmére és tartalmára, valamint a pertárgyértékre, mérsékelten, személyenként 150.000 forintban állapított meg.

[55] A Fővárosi Ítéltábla a le nem rótt fellebbezési illetékről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott.

Budapest, 2023. szeptember 5.

Dr. Hóbl Katalin s. k.

a tanács elnöke

Dr. Istenes Attila s. k.
k.

Dr. Szabó Csilla s.

előadó bíró

bíró